

2. Уразова, С.Л. Конвергентно-интеграционные аспекты эволюции СМИ в век информации / С.Л. Уразова // Вестник ВГИК. – 2010. – № 5. – С. 114–122.
3. Шестеркина, Л.П. Формирование инновационной модели подготовки журналистов в контексте становления конвергентных СМИ (гуманитарный и техно-логический аспекты): дис. ... д-ра филол. наук / Л.П. Шестеркина. – М., 2011. – 336 с.

Рецензент: ф.и.к., проф.м.а. Р.Сыдыкова

УДК 070'1

DOI 10.33514/1694-7851-2020-2-256-258

Тунгатарова А.

МТМИнин ага окутуучусу

ЭКОНОМИКАЛЫК ЖУРНАЛИСТИКАНЫ ОКУТУУНУН МАСЕЛЕЛЕРИ

ВОПРОСЫ ОБУЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЖУРНАЛИСТИКИ

ECONOMIC JOURNALISM EDUCATION MATTERS

Аннотация. Бул макалада экономикалык журналистиканы окутуунун айрым маселелери, максаты жана милдеттери, функциялары талдоого алынат.

Түйүндүү сөздөр: Экономикалык журналистика, окутуу маселелери, окутуунун функциялары.

Аннотация: В статье изучаются некоторые проблемы, цели и задачи, а также функции обучения экономической журналистики.

Ключевые слова: Экономическая журналистика, проблемы обучения, функции обучения.

Annotation: The article outlines some problems, goals and objectives, as well as the functions of training in economic journalism.

Keywords: economic journalism, learning problems, learning functions.

Азыркы мезгилде журналисттик кадрларды даярдоодо универсалдуу багыт жана тармактык багыт актуалдуу болууда. Башкача айтканда, универсалдуу багыт дегенибиз бир эле мезгилде журналистиканын бардык тармактарын тереңдетип окутуу: басма сөз журналистикасын, телерадиожурналистикасын жана онлайн же интернет журналистиканы комплекстүү окутуу дегенди билдирсе, тармактык багыт-журналистикадагы экономиканы, юридиканы, социологияны кошуп окутуу дегенди туюндурат. Биз бул макалада дал ошол экономикалык журналистиканы окутуунун айрым маселелерин талдоого алуу максатын көздөдүк.

Чынында, экономикалык журналистика классикалык журналистикадан айырмаланып турат. Анын негизги талабы журналисттен сандык катыштагы маалыматтарды туура талдап, аларды салыштырып, тигил же бул экономикалык формулаларды таамай түшүндүрө билүүдө турат. Экономикалык журналистиканы өнүктүрүүгө басым жасаган окутуучулар, биринчи

кезекте, коомдогу экономикалык процесстерди, андагы сандык маалыматтардын мазмунун студенттерге жеткиликтүү түшүндүрүп берүүсү керек. Экинчиден, өлкөнүн экономикалык жана финансылык ал-абалы тууралуу жеткиликтүү маалыматтарды бере билиши зарыл. Анткени, мамлекеттин өнүгүүсү-дал ошол экономикалык көрсөткүчтөрдөн, финансы каражатынын туура бөлүштүрүлүшүнөн көз каранды. Үчүнчүдөн, окутуучулар экономикадагы тайм-менеджмент түшүнүгү менен студенттерди алдын-ала тааныштыруусу маанилүү. Себеби, ал аркылуу өлкөдөгү негизги финансылык операциялар, финансылык отчеттор, банктардын жана баалуу кагаздар акцияларынын көрсөткүчтөрү чагылдырылып турат. Демек, экономика багытындагы журналисттер тайм-менеджментти да терең өздөштүрүүлөрү зарыл. Төртүнчүдөн, окутуучулар экономиканын негизги түшүнүктөрүнөн сырткары экономика тармагындагы адистерден маалымат алууга көнүгүүсү керек.

Салттуу журналистика сыяктуу эле экономикалык журналистика дагы өзүнө тиешелүү функцияларга ээ. Изилдөөчү Н. Добрецова мындай дейт: **“Азыркы мезгилде журналисттердин милдети жөн гана маалымат берүү менен чектелбейт. Себеби, берилген маалыматтардагы айрым түшүнүктөрдү окурмандар түшүнбөшү мүмкүн. Аларга анализ жасоо да ар бир эле адамдын колунан келе бербейт. Ошондуктан, азыркы мезгилдеги журналисттердин негизги функциясы-билим берүүчүлүк жана аналитикалык мазмунда болушу керек”**. [3]

Көрүнүп тургандай, азыркы журналисттердин функционалдык милдеттери кеңири болушу керек. Анткени, биз талдоого алып жаткан маселеде да журналисттер эске ала турган, дайыма так аткара турган функционалдык милдеттер бар. Анткени, азыркы мезгилдеги ММКда машка маалыматтар менен бирге экономикалык маалыматтар басымдуулук кылат. Мындай маалыматтарда сөзсүз экономикалык көрсөткүчтөр, түшүнүктөр жана терминдер учурайт. Алардын маңызын окурмандарга жетире билүү-экономист-журналисттердин эң башкы милдети. Мындан сырткары, экономика тармагындагы фактыларды чагылдыруу менен журналист алардын өнүгүү жолдорун дагы сунуштоого милдеттүү. Бул учурдагы журналисттин башкы милдети-экономикалык процесстердин өнүгүү тенденцияларын ачып көрсөтөт, соода жана бизнес жүргүзүүнүн сырларын өздөштүрөт, экономикалык ишмердүүлүктүн алдын-ала натыйжаларын талдап чыгууга, өз кадамдарын алынган маалыматтарга ылайыкташтырууга көнөт.

Азыркы Кыргызстандагы билим берүүнүн шартында, айрыкча, экономикалык билим берүүнү журналистикага ылайыкташтырууда окутуучулардын милдети-компетенттүүлүккө таянып иш алып баруусу, даярдалып жаткан кадрлардын заман талабына жооп бериши, редакцияга барган кезде дароо берилген ишти алып кетүүсү менен мүнөздөлөт. Бирок, бул иш-аракет толук аткарылып жатат дегенден алыспыз. Анткени, Кыргызстанда бир дагы окуу жай Россия сыяктуу журналисттерди тармактык багытта даярдоого бел байлай элек. Ал Санкт-Петербург мамлекеттик университетинин Журналистика факультетинде 2006-жылдан бери колго алынган. Ошондон тартып экономист-журналисттерди даярдап келишет. Ошондой болсо да, журналистиканы тармактык багытта окутууну колго алуу – мезгил талабы. Анткени, 1990-жылдардан кийин мурдагы СССРдин курамындагы мамлекеттер өз алдынча өнүгүү жолуна түшүп, экономикалык, саясий-социалдык жактан көзкарандысыздык тарыхынын барагын ачкан. Ошол учурдан тартып, өлкөнүн экономикалык чөйрөсүнүн маалыматтары ММКдан берилип келгени менен көпчүлүк адамдар алардын маани-мазмунун толук андап түшүнбөй келишет. Экономикадагы көрсөткүчтөр, терминдер жана сандык

катыштагы маалыматтар, пайыздык катыштагы маалыматтарды чечмелеп түшүндүрө турган, экономиканын “тилин” билген кесипкөй-журналисттер дээрлик жокко эсе десек жаңылышпайбыз. Ошондуктан, экономика багытындагы адистерди даярдай турган окутуучулар болочоктогу журналисттерди сан менен иштөөгө, проценттерди туура чечмелөөгө, экономикалык терминдерди жана түшүнүктөрдү тереңдетип окутууга милдеттүү. Ошол эле учурда, официалдуу жарыяланган маалыматтарды өз алдынча текшерип чыгууга, журналисттик иликтөө жүргүзүүгө, финансылык сабаттуулукка үйрөтүүгө милдеттүү. Азыркы экономикадагы маанилүү тармактардын, менеджменттин, маркетингдик талаптарын түшүндүрүүгө милдеттүү.

Учурдагы журналисттик кадрларды даярдоодо экономика багытын тереңирээк өздөштүрүү үчүн Жогорку окуу жайлардын программасына ушул тармактын предметтеринен көбүрөөк киргизүү, алардын методикалык-илимий негиздерин иштеп чыгуу, программаларын түзүү, окуу-усулдук колдонмолорун чыгаруу сыяктуу маселелер да бар.

Колдонулган адабияттар:

1. Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики: учеб. пособие. М., 2009.
2. Бостонова П.З. Проблемы преподавания экономической журналистики в вузах. 2012. finliteracy.kg/upload/file/Проблемы_препод_ЭкоЖура_ВУЗы.pdf
3. Добрецова Н. Освещение экономических тем в СМИ., Б.2008
4. Свитич Л.Г. Феномен журнализма. М.

Рецензент: ф.и.д., проф.м.а. Койлубаев К.